

5 x telefonnummer

Ringa hem

Slå 0046 eller +46 och sedan riktnumret utan den första nollan och sedan lokalnumret för att ringa hem.

Ringa hit

Slå 0045 eller +46 och sedan hela det danska numret (Danmark har avskaffat riktnumren) för att ringa från Sverige till Danmark eller från din svenska mobil på plats.

Larmnummer

Vid nödfall lokalt, ring 112 för polis, brandkår och ambulans.

Konsulat

Sverige har fyra honorärkonsulat på Jylland, i Århus, Aalborg, Viborg och Esbjerg. Sveriges honorärkonsulat i Århus ligger på Sct. Clemens Stræde 7, 1. sal.
Tel: +45 87 32 12 50
E-post: shw@clemenslaw.dk

Ambassad

Sveriges ambassad finns på Sankt Annæ Plads 15 B i Köpenhamn. Ambassaden är öppen mån-fre kl 10-12. Telefontider mån-tor 10-12 och 13-15 och fre 10-12.
Tel: +45 33 36 03 70
E-post: ambassaden.kopenhamn@gov.se
► www.swedenabroad.se/sv/utlands-myndigheter/danmark-kopenhamn/

5 x bra sajter

Turistguide om södra Jylland

Officiell turistguide på danska om den södra delen av Jylland, där bland annat Legoland finns. Här finns det mesta med – sevärdheter, museer och hotellbokning, för att nämna några viktiga delar.
► www.sydjylland.com

Hemsida om Århus

Officiell hemsida på danska, engelska och tyska om Jyllands största stad, Århus. Vill man besöka närliggande Djursland hittar man bra info på:
► www.visitdjursland.com
► www.visitaarhus.com

Nationell sajt på svenska

Den nationella turismhemsidan, som täcker hela landet. Hemsidan är på svenska och har massor

av bra tips och utförlig information om hur man tar sig runt landet på bästa sätt. Desutom bra sökfunktioner för den som letar efter aktiviteter med mera.

► www.visitdenmark.com

Finaste sandstränderna

Den regionala turistbyråns hemsida för västra Jylland, med bland annat många fina sandstränder.

► www.visitnordvestjylland.dk

Om du ska till Skagen

Officiell hemsida med massor av matnyttigt om Ljusets land, norra änden av Jylland, där bland annat det populära resmålet Skagen ligger.

► www.toppenafdanmark.dk

Nära 200 reseguider att ladda ner!

• Miami & Florida Keys • Washington • Los Angeles • Chicago • Istrien • Peking
• Tokyo • Sydney • Barcelona • Hamburg • Mallorca • Gardasjön • Reykjavik •
Phuket • Hua Hin • Koh Lanta • Cinque Terre • Algarve • Köpenhamn • Santorini

Alla guider: www.aftonbladet.se/reseguider

Resa

AFTONBLADET

Publicerad juni 2019

Resa GUIDE

JYLLAND

- ✓ Bo på badhotell
- ✓ Fina småbryggerier
- ✓ Härliga sandstränder
- ✓ Skagen
- ✓ Vikingacentrum
- ✓ Bunkermuseum
- ✓ Dansk design
- ✓ Legoland
- ✓ Stjärnkockens mattips

EXTRA!
17 sköna
skäl att åka
till Århus

Stränder, mat, öl ... allt är hygge

Spanien är inte svenskarnas favoritsemesterland, nej det hittar vi på mycket närmre håll, eftersom allra flest svenskar väljer Danmark för sin semester. Mellan svenskarnas favoriter Legoland i söder och Skagen i norr finns mycket mer att upptäcka:

Som storstaden Århus med sitt rika kultur- och restaurangliv och studentpräglade nattliv och strax öster därom hittar man det vackra, kuperade Djursland. Eller alla superba sandstränder.

Och missa inte chansen att bo på flerhundraårig kro, eller åtminstone unna sig ett kulinariskt lunchstopp. Dansk mat kan ärligt talat var brunsåsigt förfärlig om man inte väljer noga, men också helt underbar om man har lite koll – på Jylland finns allt från prisvärda smørrebrød till skandinavisk Michelinmat i den högre skolan. Och godis från havet är lätt att hitta överallt – liksom öl. Förr regerade de stora, småtrista danska bryggerierna, nu har alla ställen med stil gott om mikrobryggeriöl på både fat och flaska.

På Jylland har man också fattat vilken

potential den rika vikingahistorien har, liksom de danska designskatterna.

Många barnfamiljer väljer Jylland och ingen annan del av Norden har så tätt mellan fina djurparker, nöjesparker och familjevänliga badanläggningar.

En vecka kan tyckas mycket om man ser till Jyllands storlek, men räcker inte på långa vägar om man vill se det mesta. Beta av en del i år – du kommer längta tillbaks inför nästa sommar och fortsätta upptäcka vår vänliga granne i söder.

Text & foto: JOHAN ÖBERG

5 x viktiga fakta

Pass

Det råder passfrihet i Norden för svenska medborgare, men i dagens läge är det ändå klokt att ta med passet.

Pengar

1 dansk krona (DKK) = 100 øre = 1,52 svenska kr/SEK (MAJ 2019) Bankerna är vanligtvis öppna 9:30–16, måndag till fredag, men har ofta längre öppettider någon dag i veckan. Det finns gott om uttagsautomater. De

flesta hotell och restauranger tar kort, liksom de flesta butikerna.

► www.forex.se

El

El: 220 volt, samma typ av kontakter som i Sverige.

Telefon, porto, internet

Mobilnätet fungerar utmärkt. EU:s regler gör att det kostar lika mycket som hemma att ringa med sin svenska mobil. Fritt internet finns på de flesta hotell,

matställen och kaféer plus på många museer. Ett frimärke för vykort/brev till Sverige kostar saftiga 27 DKK och kan köpas på posten och i många av de affärer som också säljer vykort.

Dricks

Restauranger och taxi inkluderar serviceavgift i sina priser, precis som i Sverige. Är man belåten kan man lägga en mindre summa i dricks utöver detta – men det är inget måste.

redaktion

Guideredaktör Sture Bjarnelind (sture.bjarnelind@aftonbladet.se). **Redigerare** Yvonne Westerman. **Kartgrafik** Rikard Bodin. **Text och foto** Johan Öberg. **Övrigt foto** Wikimedia Commons. **Utgivare** Aftonbladet Hierta AB. **Ansvarig utgivare** Lena K Samuelsson. **Adress** Aftonbladet, 105 18 Stockholm. **Telefon** 08-725 2000.

AFTONBLADET

Jyllands måsten

13 Rubjerg Knude – fyren som är på väg ut i havet

17 Fanøs stränder

10 Århus rika restaurangliv

16 Barnens Legoland

15 Trapholt museum med Arne Jacobsens kubeflex

5 x varningar

Brottslighet

Risken att råka ut för ett brott är inte högre i Danmark än i Sverige.

Trafik

Vägnätet är bra, men sommartid kan det vara ganska hård trafik på motorvägar och andra huvudstråk och när solen skiner kan det bli köigt på sträckor ut till stränderna. Den som väljer cykel i stället för bil kan glädja sig åt det väl utbyggda nätet av separata cykelbanor. Det är

tyvärr vanligare än i Sverige att folk kör alkoholpåverkade.

Språket

Många danskar förstår mer svenska än vad svenskar förstår danska och fler danskar kan dessutom gå över till "skandinaviska" om en svensk ser ut som ett frågetecken. Engelska går ofta bra.

Handikapp

Danska turistguider över hotell, camping med mera har

noteringar om när boende eller besöksmål är anpassade för rullstolsburna.

Prisnivå

Prisnivån är bland annat på grund av den svaga svenska kronan närmare 30 procent högre än i Sverige! Så låt inte prislappar med relativt låga (danska) kronpriser lura dig – väldigt mycket i Danmark är dyrare än hemma, inklusive alkohol så när som på de billigaste ölsorterna.

5 x resa hit

Reguljärflyg

SAS Flyger direkt till Århus och Billund från Stockholm, och dessutom finns alternativ med byte i Köpenhamn varifrån man också kan flyga till Ålborg. Från Göteborg krävs alltid flygplansbyte på Kastrup. Norwegian flyger till Billund via Oslo och Ålborg via Köpenhamn. Sun Air/British Airways flyger direkt till Billund från Stockholm Bromma och direkt till Århus från både Bromma och Göteborg. Det finns också en del linjer till Köpenhamn från andra medelstora svenska städer. Flyger man till Köpenhamn kan man enkelt fortsätta tåg som alternativ till flyget. SAS tar från 709 kr enkel resa Stockholm-Århus.

- www.norwegian.se
- www.sas.se
- www.sunair.dk

Buss

Det finns bussrundresor till Jylland från Sverige, men linjebussar går normalt bara till Köpenhamn. Flixbus tar strax under 400 kr enkel resa Stockholm-Köpenhamn-Århus, en tur på cirka 15 timmar.

- flixbus.com

5 x ta sig runt

Hyrbil

De minsta hyrbilarna kostar cirka 1 800 SEK per vecka sommartid. Bensinen är flera kronor dyrare än i Sverige.

- www.rentalcars.com

Taxi

Kostar cirka 180 SEK för tre kilometer.

Buss

Det finns ett hyggligt nät av

Bil

Det är 52 mil från Stockholm till Skagen på Jyllands nordspets, inklusive färjan Göteborg-Fredrikshavn. Från Malmö är det 34 mil till Århus, via avgiftsbelagda broar.

- www.viamichelin.com

Tåg

Enklast (utom från Skåne) är att resa till Göteborg och där ta färja till Fredrikshavn, varifrån man kan fortsätta med tåg till massor av platser på Jylland.

Jylland från luften.

Från Malmö kan man ta tåg till Köpenhamn och sedan byta till danska inrikeslinjer.

- www.sj.se
- www.dsb.dk

Båt

Det finns två svenska färjelinjer direkt till Jylland: Göteborg-Fredrikshavn och Varberg-Grenå. Mitt i sommaren kan en tvåbarnsfamilj i vanlig bil resa sträckan Varberg-Grenå från 623 kr enkel resa.

- www.stenaline.se

långfärdsbussar i Danmark.

- rødbillet.dk

Tåg

Det finns ett bra järnvägsnät på Jylland, liksom från Jylland till Fyn och Själland.

- www.dsb.dk

Cykel

Med 12 000 km cykelvägar är Danmark som gjort för pedalkraft. Har man ingen egen

cykel går den att hyra på massor av ställen. Priserna ligger runt 100 DKK per dag och cirka 450 DKK för en vecka. Det finns speciella cykelkartor att köpa och många turistbyråer har gratiskartor med cykelrutter inprickade. Lokala turistbyråer listar normalt uthyrarna. Vill man planera i förväg är det danska cykelförbundets planeringssida på nätet perfekt:

- <http://cyclic.dk/da>

5 x sköna hotell

Hotel Koldingfjord

Du tror du hamnat på ett anrik slott med superbt läge där det ligger inbäddat i grönska precis vid vattnet, men de grandiosa byggnaderna uppfördes faktiskt som sanatorium för tbc-smittade barn. Så småningom avvecklades sanatoriet och 1990 invigdes hotellet, fyllt av exklusiva danska möbler, lampor och prydnadsföremål, skapade av landets mest berömda designers. Dubbelrum från 1 750 SEK i slutet av augusti.

- Fjordvej 154, Kolding
- www.koldingfjord.dk

Brøndums hotel

En klassiker mitt i Skagen, bara ett par hundra meter från havet. Men hotellet är inte den

byggnad som Skagenmålarna träffades i, eftersom det huset brunnit ned. Dubbelrum med frukost från 1 650 SEK i slutet av augusti.

- Anchersvej 3, Skagen
- www.brøndums-hotel.dk

Hotel Royal

Århus tjusigaste hotell – i samma anda som såg Grand Hotel i Stockholm. Central beläget med dubbelrum exklusive frukost från 1 700 SEK i augusti.

- Store torv 4, Århus
- www.hotelroyal.dk

Color Hotel

En stor anläggning med familjekaraktär mellan Skagen och Gamla Skagen. Här finns

bland annat en uppvärmd utomhusbassäng, helt rätt när havet ofta håller 17–18 grader även sent i juli. Riktigt bra frukostbuffé och prisvärd middagsbuffé. Familjerum med plats för två vuxna och två barn från 2 150 SEK i slutet av augusti.

- Gl. Landevej 39, Skagen
- www.colorhotel.dk

Hotel Dagmar

I Danmarks äldsta hotell har mycket i byggnaden hunnit bli lite snett och vint, men charmen är stor, läget vid Ribes katedral perfekt och restaurangen en av stans bästa. Dubbelrum med frukost från 1 750 SEK i slutet av augusti.

- Torvet 1, Ribe
- <https://www.hoteldagmar.dk/>

Hotel Koldingfjord.

5 x ät och bo på badhotell och kro

Sønderho kro

Fanøs ledande matställe, en vacker korsvirkeslänga från 1722 med lummig trädgård. Dubbelrum med frukost från 2 400 SEK. Men måååånga kommer enbart för den suveräna maten (vilket gäller alla de 5 hotellen i denna kategori) – en modern variant av danska klassiker där lunchens "6 små" bjuder på ett bordsserverat minismörgårdsbord i toppklass å 269 DKK.

Tel: +45 751 640 09
 ► Kropladsen 11, Fanø
 ► www.sonderhokro.dk

Molskroen

De vackra, flerhundraåriga korsvirkeshusen i en skön trädgård strax intill havet, några km utanför Ebeltoft, har invändigt omvandlats till toppmodern lyx, där gourmetrestaurangen rör sig ytterst nära Michelinklass. Dubbelrum med superb frukost från 2 400 SEK i slutet av augusti. Att äta här är ganska dyrt, men värt varje krona. Tel: +45 863 622 00
 ► Hovedgaden 16, Femmøller Strand, Ebeltoft
 ► www.molskroen.dk

Kellers badehotel & spisehus

Kellers är ett av få återstående badhotell från förra sekelskiftet på Fanø, men har moderniserats fint och drivs numera av ett ungt ambitiöst par som

Fläsk med grönt på Kellers.

Bläckfiskcarpaccio på Hjorts.

kombinerar hotell med prisvärd gourmetkrog. Erbjuder bland annat 2 övernattningsrum med frukost och läckra middagar inkluderade, för 3 500 SEK för två personer. Tel: +45 751 630 88
 ► Strandvejen 48 Fanø
 ► www.kellersbadehotel.dk

Hjorts badehotel

Badhotell med tillbakalutad stämning, internet enbart i lobbyn och ingen teve på de fina rummen. Härlig sandstrand i närheten och superb restaurang, med ny ambitiös kökschef, till frukost

Färsk sparris på Sønderho kro.

och middag. Dubbelrum från 1 650 SEK i augusti. Tel: +45 984 879 00
 ► Kandebackevej 17, Skagen
 ► hjorthshotel.dk

Schackenborg Slotskro

Skön traditionell kro, precis intill det kungliga slottet. Härlig trädgård på baksidan och möjlighet att äta danska klassiker inne, i trädgården eller vid sidan av den rara kullerstensgatan. Dubbelrum från 1 500 SEK i augusti. Tel: +45 74 73 83 83
 ► Slotsgaden 42, Tønder
 ► www.slotskro.dk

Marinerede sild

De läckra sillinläggningarna liknar de svenska.

Det stora kalla bordet

Dansk motsvarighet till vårt smörgårdsbord.

serverad tillsammans med kål och äpple.

Frikadeller

Frikadeller är danska köttbullar på blandfärs – de finns på nästan alla danska lunchmenyer.

5 x dansk mat

Smørrebrød

Överdådiga mackor med sköna namn som stjerneskud, och dyrlægens natmad mm.

Flæsksteg

Dansk klassiker som du ofta får

5 x danska drycker

Sodavand

Läsk – som på restaurang kommer i pyttesmå flaskor.

Øl

Carlbergs ljusa lageröl dominerar, men danskarna tog från början täten i mikrobryggeri-

trenden och det finns massor av långt godare öl att välja på.

Aalborg

Kryddat brännvin i flera varianter och som passar fint till smørrebrød. Gott om tillverkare av kryddat brännvin mm.

Danskvand

Kolsyrat mineralvatten. Men drick gärna kranvattnet i stället – det smakar utmärkt.

Kaffe

Ofta nymalet, gott och starkt när man dricker det på kafé.

Fanø bryghus.

5 x fina småbryggerier med servering

Skagen bryghus

Har inte någon mat att erbjuda, men däremot god öl bryggd i det egna mikrobryggeriet, i en stor vacker tegelbyggnad längs huvudgatan genom Skagen (och ibland också i ett intilliggande öltält). Testa gärna någon ale, eller varför inte en Drachmann, tysk pilsner döpt efter Skagenförfattaren. ► Kirkevej 10, Skagen
 ► www.skagenbryghus.dk

Fanø bryghus

Friskt experimenterande mikrobryggeri med massor av olika egna ölsorter på både tapp och flaska. De amerikanska bryggmästarna har bland annat

bryggt öl smaksatt med ostron, serverar julöl året runt och gör en superb stout. Deras mango-IPA med en niddbild på Donald Trump på etiketten är heller inte dum. Baren är öppen året runt. ► Strandvejen 5, Nordby, Fanø
 ► www.fanoebryghus.dk

Trolden bryghus

I Kolding finns faktiskt flera mikrobryggerier. Trolden har bryggt öl sen 2005, är riktig bra på ale och har numera också ett destilleri specialiserat på whisky. Sommartid har man en ölträdgård – men ingen matservering. ► Olaf Rydes gade 3, Kolding
 ► www.trolden.com

Søgaards bryghus

Minst sagt brett ölsortiment – allt från belgiskinfluerade klosteröl och en rad fina porter och stoutöl till trendiga IPA och vanlig men välgjord pilsner. Köp med, sippa i baren eller kombinera med mat. ► C. V. Obels Plads 1a, Ålborg
 ► soegaardsbryghus.dk/

Fur bryghus

Uppmärksammat bryggeri längst ut på den lilla ön Fur i Limfjorden, med färjeförbindelse i söder. Mer klassisk kvalitet än experiment. Har matservering, men är inte kvällsöppet. ► Knudevej 3, Fur
 ► www.furbryghus.dk

5 x aktiviteter

Underbara sandstränder

På Jylland är det alltid nära till bad: Nästan hela västkusten är en enda låååång, fin sandstrand och på östsidan finns också gott om härliga bad – exempelvis på den natursköna halvön Djursland – så plums! Några populära badorter: Skagen, Løkken, Blåvand, Fanø, Hvide Sande, Rømø, Blokhus och Klintmøller.

Bestig Danmarks högsta berg

För några år sen enades danskarna om att 170,86 meter höga Møllehøj, strax intill Ejder Bavnehøj i Skanderborgs kommun är landets högsta berg. Bilväg till Ejder Bavnehøj och sen till fots de sista 20 höjdcenimetrarna där du är omgiven av betande kor.

► www.visitskanderborg.com

Testa blokart på stranden

Det senaste heta på Fanøs breda bilåkarstränder är blokart – som isjakter fast på hjul. En tandemvariant med kitesegel finns också. Titta på eller gå en kurs – och ha fartfylt skoj!

► www.blokart.info

Följ med Ribes nattvakt

Varje kväll går stadens traditionella nattvakt en runda i stan och berättar om de anrika husen och Ribes dramatiska historia. Danmarks bästa gratisaktivitet!

► www.visitribe.com

Nattvakten i Ribe.

Träffa Elvis – nästan

Sen några år finns en Graceland-kopia i dubbel skala i danska Randers. Här har Elvissamlaren Henrik Knudsen skapat sitt Memphis Mansion (Elvis arvtogare förbjöd honom att använda namnet Graceland), sprängfyllt med unika Elvisprylar – inklusive en av Elvis häftigaste bilar.

► Graceland Randers Vej 3, Randers

► www.memphismansion.dk

Minilexikon

Öppet – åben
Stängt – lukket
Stad – by
Frukost – morgenmad
Lunch – frokost
korv – pølse
namn – navn
ett rum – ett værelse
Hur mycket kostar det? – hver meget koster det?
sjuk – syg

Priskoll

Så mycket kostar:
Öl, 33 cl: 40 kr.
Big Mac: 42 kr.
Kopp kaffe: 30 kr.
Taxi 3 km: 180 kr.
Bensin: 18,50 kr/liter.

Väder

Dags-temperatur och antal regniga dagar per månad.

	2	3	5	10	15	19	20	20	17	12	7	4	Århus
	-1	-1	3	8	14	19	22	20	15	9	5	2	Stockholm
JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OCT	NOV	DEC		
16	14	10	11	11	13	13	14	14	15	16	17	Stockholm	
18	13	15	13	13	11	13	13	15	16	18	17	Århus	

17 sköna skäl för en härlig weekend i Århus

Århus är med sina 275 000 invånare Jyllands största stad och har på 20 år genomgått en metamorfos från småsömnig till värd en resa i sig. Det beror främst på alla sevärdheter och ett sjudande restaurangliv.

1 AROS konstmuseum

Ett av Nordens bästa moderna konstmuseer! Förutom en bra permanent samling och högklassiga tillfälliga dito är byggnaden en attraktion i sig. Har två riktigt ikoniska verk i den australiska konstnären Ron Muecks jätteskulptur Boy och dansk-islänningen Olafur Eliassons Your Rainbow Panorama, en rund regnbågsfärgad glasgång på museets tak där besökarna blir en del av konsten. Öppet 10–17, ons till 22, mån stängt. Inträde 130 DKK, under 18 gratis. www.aros.dk

2 Den gamle by

Nordens nästa äldsta friluftsmuseum efter Skansen och här har man i drygt hundra år samlat hus från hela landet och byggt upp stadsmiljöer från 1400-talet

och framåt. I husen jobbar skådisar. För några år sen öppnade ett 70-talskvarter inklusive ett frigjort kollektiv – en fascinerande tidsresa för alla som var födda då, och nu planeras nästa steg – ett kvarter från tidigt 2000-tal. I området finns också flera museer. Öppet 9–18 sommartid, kortare övrig tid. Inträde sommardag: Vuxna 135 DKK, under 18 gratis.

► Viborgvej 2
► www.dengamleby.dk

3 Aarhus fortæller

Århus nya historiska stadsmuseum ligger i Den gamle by och är en intresseväckande interaktiv upplevelse, inklusive ett pysande ånglok där man får pilla på allt.

► www.dengamleby.dk

Den gamle by.

4 Moesgaard museum

Historiskt museum med makalöst inspirerande presentation av flertusenårig dansk historia plus fina antropologiska specialutställningar. Dessutom är själva museet en arkitektonisk sevärdhet. Och så kan man ju se Grauballemanden här, ihjälslagen på 3000-talet, hittad perfekt bevarad i en mosse 1952. Inträde 140 DKK, fritt under 18 år.

► Moesgård allé 15, Højbjerg
► www.moesgaardmuseum.dk/

5 Musikhuset Aarhus

Skandinaviens största konserthus. Har allt från opera och klassiska konserter till jazz och rock på programmet.

► Thomas Jensens Allé 2
► www.musikhusetaarhus.dk

6 Besættelsemuseet

Om den tyska ockupationen under andra världskriget, om förtrycket, motståndsrörelsen, vardagslivet och befrielsen 1945. Obs! Stängt för renovering till april 2020.

► Mathilde Fibigers Have 2
► www.besaettelsesmuseumet.dk

7 Latiner-kvarteret

Århus äldsta kvarter, uppfört från 1400-talet och framåt. Här strax intill domkyrkan ligger i dag många mysiga fik, design- och modebutiker.

Utsikt från Sallings takservering.

8 Botaniske haves växthus

Härliga växthusmiljöer med allt från torr het öken till ångande tropisk skog. Fritt inträde.

► Møllevejen 10
► sciencemuseerne.dk/botansk-have/

9 Tivoli Friheden

Massor av åkattraktioner – både för små barn och lite äldre, livekonserter, ölserveringar mm.

► Skovbrynet 5
► www.friheden.dk

10 Bryggeriet Sct. Clemens

Carlsberg – probably the best beer in the world – not!!! Njut i stället långt bättre öl här.

► Kannikegade 10-12
► www.bryggeriet.dk

11 Gastromé

Lockar matminne för livet lägger du 3500 SEK på denna Michelinkrogs största

avsmakningsmeny, inklusive vinpaket.

Tel: + 45 287 816 17
► Rosengade 28
► gastrome.dk

12 Sköna stränder

Heta dagar tar man gärna en gratis låncykel till någon av Strandvejens fina sandstränder.

13 Prisvärda matmarknader

2017 öppnade två matmarknader – Aarhus Street Food med 30 serveringar och den dyrare Aarhus Central Food Market med drygt 15, inklusive trendiga Grød – med enbart olika gröter.

► www.aarhuscentralfoodmarket.dk
► www.aarhuscentralfoodmarket.dk

14 Dokk1

Stans stora kulturhus är en del i omdaning av Århus hamnkvarter. Längre ut

Grauballemanden, Moesgaard museum.

ARoS, Århus.

i hamnen reser sig det lyxiga höghusområdet Isbjerg – ett måste för arkitekturintresserade.

15 Jægergårdsgade

Kul utbud av matställen och butiker: På St Pauls Apothek är det cocktails till maten som gäller, vinbutiken Smag først (får man smaka innan köpet) och en rad andra ställen.

16 Perch's Tea Room

Tebutik och servering med en klassisk Afternoon tea.

► Volden 3
► www.perchstearoom.dk

17 Sallings takservering

2017 öppnade varuhuset Salling sin stora takservering, där man lika gärna tar en espresso som en Aperol spritz med fin vy över stad och hamn.

► Søndergade 27
► salling.dk

5 x Skagen med omnejd

Grenen

Grenen är udden där de två haven Skagerak och Kattegatt möts och poppis bland fågelskådare. Danmarks nordligaste punkt hittar man någon kilometer bort, vid Nordstrand. Promenera ut på Grenen och leta fina snäckor längs vägen eller åk den berömda Sandormen som kostar 30 DKK, 15 för barn. Vid Grenens P-plats ligger ett bunkermuseum och i närheten finns det mycket intressanta, Jørn Utzon-designade Skagen Odde Nature Centre.

► www.skagen-bunkermuseum.dk
► www.skagen-natur.dk

Ørnereservatet

Imponerande örnuppväxning längs vägen mellan Skagen och Hirtshals. Under sommaren hålls två uppväxningar 10 och 17 med falkar, kungsörn, havsörn

m.fl. Örarna lever helt fritt, men tycks gilla att delta i showerna, även om det händer att de tar en dagsutflykt till Sverige. Inträde 125 DKK, barn 4–12 år 60 DKK.

► Skagensvej 107
► www.eagleworld.dk

Råbjerg mile och den tilsandede kirke

Strax söder om Skagen finns Danmarks största flygsanddyner. En dag med hård vind västerifrån är det som att vandra i en sandstorm här uppe. Långt in på 1900-talet var flygsanden ett jätteproblem på norra Jylland – jordbruksmark och byar ödelades. Nu har man lyckats binda sanden, men den här dynen har medvetet sparats och kommer till slut hamna i Kattegatt. Flygsandens kanske mest berömda offer är den tilsandede kirke. Byggt på 1300-talet, övergiven men tornet

står där än och från toppen har man fin utsikt.

► www.visitnordjylland.com

Skagens museum

Se hur Skagenmålarna lärde sig fånga Skagens berömda ljus – magi med oljefärg. Den allra mest kända tavlan – i varje fall bland svenskar – Hipp Hipp Hurra hänger dock i Göteborg. Inträde 110 DKK, under 18 gratis.

► Brøndumsvej 4
► www.skagensmuseum.dk

Michael och Anna Anchers hus

Konstnärsparet var två av de viktigaste Skagenmålarna och levde och verkade här i närmare 40 år. Öppet 10–17 sommardag. Inträde 80 DKK, barn under 15 år gratis.

► Markvej 2
► www.anchershushus.dk

Grenen – här möts Skagerak och Kattegatt.

5 x fina stopp på resan

Rubjerg knude och Lønstrup

Rubjerg knude är en smått magisk plats! Tillsammans med Grenen norra Jyllands allra främsta besöksmål – en fyr uppflygen på mäktiga sanddyner 60 meter över havet. Sanden flyttar sig österut och längs stupet rasar det hela tiden så om inget görs störtar fyren i havet om bara något år. Men (udda) planer på en flytt finns. I närliggande Lønstrup har kyrkan och halva kyrkogården redan rasat ner i havet. Själva byn ligger dock säkert och är numera fylld av spännande hantverksbutiker.

► www.visitnordjylland.com

Ålborg

Norra Jyllands största stad med intressant, ny bebyggelse längs kajerna och Nordjyllands konstmuseum – ett måste för konstinträsade. Missa inte heller det arkitektoniskt intressanta Utzoncentret.

► www.visitaalborg.com

Silkeborgs sjödistrikt

Pittoreskt område med en rad sjöar omgivna av gröna kullar sydväst om Århus. Här finns bland annat Danmarks största sötvattensjö Mossø. Trakten är en favorit bland semestrande danskar.

► www.silkeborg.com

Ribe

Skandinaviens äldsta stad grundades av vikingar och har massor av gamla välbevarade hus, som den medeltida domkyrkan och en rad korsvirkeshus som kantar stenlagda gator. Här finns dessutom två vikingaanläggningar och Vadehavcentret, som är en vacker anläggning med lysande,

Rubjerg knude.

Ribe – Skandinaviens äldsta stad.

modernt designade utställningar om det unika Vadehavet, som i Danmark är nationalpark.
► www.vadehavsentret.dk
► www.visitribe.dk

Limfjorden

Limfjordens många armar täcker ett stort område på norra Jylland

och liknar trots havsförbindelser mest ett insjöområde. Fiskarstaden Nibe är sevärd, liksom ön Fur (med fint mikrobryggeri och mäktiga klinter) och det medeltida Spøttrup slott, omgivet av vattenfylld vallgrav.
► www.enjoy-limfjorden.dk

5 x vikingar

Jelling

Jylland har tre Unesco-världsarv – utöver detta också Vadehavet och det unika, planerade samhället Christiansfeld. I Jelling regerade vikingakungen Harald Blåtand och här finns runstenen där namnet Danmark nämns för första gången. Dessutom stora gravhögar och ett högtintressant upplevelsecenter med fri entré. natmus.dk/museer-og-slotte/kongernes-jelling/

Ribe vikingecenter

Upplev hur vikingarnas vardag såg ut för drygt tusen år sen i denna imponerande

rekonstruktion av en vikingaby.

- Lustrupvej 4, Ribe
- ribevikingecenter.dk

Museet Ribes vikingar

Ribes vikingarötter gör att den lilla staden har två vikingaattraktioner. På museet skildras vikingaliv och besökarna kan "vara med" bland kulisserna.

- Odins Plads 1, Ribe
- www.ribesvikinger.dk

Bork vikingehamn

Det var danska vikingar som från sina skepp erövrade stora delar av Normandie och så småningom döptes

om till normander. I den här rekonstruerade vikingahamnen får besökarna en tusenårig tidsresa med flera skepp, stavkyrka mm.

- Vikingevej 7, Sdr. Bork
- www.levendehistorie.dk

Lindholm Høje

Nordens största vikingagravplats. 682 gravar och 150 stenskepp, som i århundraden doldes under flygsanden men nu omges av gräs.

- Vendilavej 11, Nørresundby
- www.nordmus.dk

5 x djurparker

Randers regnskov

Stor glaskupol med tropisk hetta året runt. Söta fjärlar flyger fritt och i vattnet lurar bamsekrokodiler. Över 200 djur och närmare 500 växtarter. Öppet 10–18 på sommaren. Inträde 175–190 DKK beroende på årstid, barn 3–11 år 110 DKK. ► Tørvebryggen 11, Randers ► www.regnskoven.dk

Nordsømuseum

Nordens bästa akvarium. Det har koncentrerat sig på livet i de danska vattnen – inklusive de mycket sällsynta klumpfiskarna – i stället för att ha lite av varje. Här simmar också utrotningshotade hajarter, sälar och många andra djur. Öppet 9–18 sommartid, kortare resten av året. Inträde 165 DKK, barn 3–11 år 90 DKK. ► Willemoes vej 2, Hirtshals ► www.nordsoenoceanarium.dk

Ålborg zoo

Stort zoo som har allt från den grönaste lilla groda till de randigaste tigrarna. Öppet

Nyfiken invånare i Randers regnskov.

10–19 sommartid, kortare övriga året. Inträde 160 DKK, 128 DKK för studerande och 99 DKK för mellan 3 och 11 år.

- Mølleparkvej 63 Ålborg
- www.aalborgzoo.dk

Løveparken zoo

Vad sägs om safari på den danska savannen med stora lejonfloccar, giraffer, gorillor, noshörningar med mera. Eller en hel dinosaurievärld? Öppet 10–20 sommartid, kortare övriga

året. Inträde: 210 DKK, 110 DKK för barn, 3–11 år.

- Løveparken 3, Givskud
- www.givskudzoo.dk

Fiskeri- och søfarts-museet

Utmärkt museum med akvarier och sjöfartsutställning. Öppet 10–18 sommartid, kortare övriga året. Inträde 125–145 DKK, under 18 år gratis.

- Tarhagvej 2, Esbjerg
- www.fimus.dk

5 x museer värda en omväg

Trapholt

Superbt konst- och design-museum med mestadels tillfälliga utställningar även om en permanent del ägnas åt möbeldesigngurun Arne Jacobsens fina möbler. Hans sommarhus ingår också i museet.

- Æblehaven 23, Kolding
- www.trapholt.dk

Koldinghus

Mäktig borg med stor betydelse i dansk historia. Fina permanenta och tillfälliga utställningar och spännande renoveringslösningar för ett slott som stod som ruin i årtionden. Missa inte den fascinerande utklädningsverkstaden.

- Koldinghus 1, Kolding
- www.koldinghus.dk

Glasmuseet Ebeltoft

Fina utställningar med nordiskt glas och chans att testa att blåsa glas själv.

- Strandvejen 8, 8400 Ebeltoft
- glasmuseet.dk

Kunstmuseet i Tønder

Fin samling nordisk konst

och avdelningar med sydjyllandisk historia. Men bäst är vattentornet fyllt med den världsberömda möbeldesignern Hans J. Wegners många stolar.

- Wegners Plads 1, Tønder
- msj.dk/kunstmuseet-i-toender/

Tirpitz

Stor tysk andra världskrigsbunker som byggts ut och förvandlats till nyskapande museum om krigsåren.

- Tirpitzvej 1, Blåvand
- vardemuseerne.dk/museum/tirpitz/

Tirpitz bunkermuseum.

5 x köpa hem

Dansk design

Dansk design är världsberömd – allt från vackra dyra stolar, lampor med mera till trevliga hushållsredskap för en billig peng – en dansk hundralapp kan räcka till ett designminne.

Ost, öl och godis

Här avgör restiden hem och förvaringsmöjligheterna vad man kan handla. Men kan man få hem det på ett bra sätt så finns godsaker som dansk salami, stinkande ostar som havarti, mustigt rågbröd och

utsökt choklad att fynda. Och även om de otaliga danska mikrobryggeriernas öl inte är billiga så blir några flaskor till ett skönt semesterminne när man kommit hem.

Bärnsten

Den spolas i land med vinterstormar längs Jyllands västkust och förvandlas av skickliga silversmeder till vackra smycken. Bärnstenen är förstenad kåda och är när den kommer ur havet redan flera tusen år gammal.

Dansk akvavit

Danmark har utsökta kryddade brännvin. Ålborg är mest berömt, men botanisera gärna med andra sorter – det finns gott om små destillerier. En annan stark favorit är den söta bittern Gammeldansk.

Souvenir och hantverk

Souveniren finns det gott – mycket är skräp, men det går att fynda danskt hantverk. Skippa de små fiskebåtarna med "Skagen" målat på sidorna dock – de är gjorda i Kina.

5 x familjenöjen

Legoland

En av Europas mest kända nöjesparker och en mycket snäll och trevlig sådan, tydligt inriktad på yngre barn – här har tonåringar ganska lite att hämta. Miniland med berömda byggnader återskapade i lego är en klassiker, på safarituren möter naturtrogna legodjur i naturlig storlek och berg-och-dalbanan klarar även hariga föräldrar. Sympatiskt nog får man ta med egen matsäck om man inte vill äta på parkens matställen. Inträde från 359 DKK, 2-dagarsbiljett från 458 DKK.

► Nordmarksvej 9, Billund
► www.legoland.dk

Djurs sommerland

Stort, mycket populärt nöjesfält mellan Grenå och Århus med häftiga åkturer och flera

temaområden; piratland, vikingaland, westernland, vattenland, Afrikaland, med flera. Inträde 265–285 DKK beroende på säsong, under 3 år gratis.

► Randersvej 17, Nimtofte
► www.djurssommerland.dk

Fårup sommerland

Ett stort sommarland ute i skogen vid kusten mellan badorterna Blokhus och Løkken. Nöjesparken har berg-och-dalbanor, vattenland, skattjakt med mera och håller barnen sysselsatta en heldag. Inträde 240–280 DKK, beroende på säsong, barn under 3 år gratis.

► Pirupvejen 147, Blokhus
► www.faarupsommerland.dk

Jesperhus resort

Feriecenter utanför Nykøbing som lockar med camping,

stugor, bowling, vattenland, litet zoo, lekland med mera. Inträde till vattenlandet sommartid: 100 DKK, 3–12 år 50 DKK. Campar man här är det mesta gratis.

► Legindvej 32
► www.jesperhus.dk

Lalandia

Aquadome är ett stort äventyrsbad inomhus, vägg i vägg med Legoland, som drar folk året runt. Men här finns också utomhusbad, leklandet Monkey Tonky Land, bowling, sandskulpturland minigolf och många uthyrningsstugor – ett utpräglad barnfamilj-resmål. Många stannar flera dagar och hyr feriehus, men de som bara vill bada en dag betalar 270 DKK eller 220 DKK för barn 3–12 år.

► Ellehammers Alle 3, Billund
► www.lalandia.dk

5 x sport och motion

Ridning

Gott om alternativ – bland de mysigaste är islandshästridning på flacka Læsø utanför Fredrikshavn. Några webbadresser:

► www.naturridning.dk
► www.ridature.dk
► www.horseexplore.se/danmark

Vandring

Allt från en timmes promenad på stranden till långturer längs markerade leder. Två av de 12 europeiska vandringslederna passerar genom Danmark. Det är E1 som går från Rønsum till Grenå och E6 som går från Kruså till Kastrup. Det finns fyra längre, sammanhängande nationella vandringsleder på Jylland: Hærvejsrutten från Viborg till Padborg, Drivvejen från Thyborøn längs Jyllands

västkust till den tyska gränsen, Nordsjörutten från den tyska gränsen längs med Jyllands västkust till Skagen i norr och ner längs med Jyllands östkust till Grenå och Molsrutten mellan Grenå och Aarhus.

► vandreruter.dk
► naturstyrelsen.dk
► www.dvl.dk

Vind-, kite och vågsurfning

Lång kust med flacka stränder och en hel del vind, framför allt vår och höst, ger ofta fina förhållanden för surfare. Två bra områden: Klitmøller i Norra Jylland och Jyllands östkust från Skagen till Ebeltoft.
► www.lapoint.se/blogg/surfa-i-danmark-surfspot-guiden/
► magicseaweed.com/All-Danish-Sports-Surfing/66/
► <http://westwind.dk/>

Fiske

Fiskelicenser för fiske i havet och sötvatten kan köpas på postkontor, turistbyråer och butiker med fiskeutrustning. Turistbyråerna har detaljerad info om var man får fiska och vad man kan förväntas få på kroken.

► www.sportsfiskeren.dk
► www.fisketips.dk

Golf

Det finns gott om golfbanor och sandbunkarna kommer mer eller mindre naturligt på Jylland. Vill man testa många banor kan golfhäftet vara något – det ger halverade greenfeeavgifter på en lång rad nordiska banor. Greenfee mellan 240 och 500 DKK.
► www.golfdanmark.se
► www.golfhaftet.com/sv/golfbanor/Danmark/Jylland/

5 x öar runt Jylland

Strand på Fanø.

Læsø

Bilfri ö i Kattegatt där man fortfarande utviner salt och ridningen är den stora aktiviteten. Här finns också en golfbana och fem museer. Dagliga båtar från Fredrikshavn.
► www.visitlaesoe.dk

Als

Tillbakalutad ö med bro till fastlandet. Sønderborg är huvudort. Passar för cykelturer.
► www.visitsonderborg.com

Rømø

Sandö i sydväst med långa stränder. Nästa ö söderut är den tyska semesterön Sylt. Rømø nås via en upphöjd vägbank.
► romo.dk

Samsø

Teveserien Polisen på Samsø ökade intresset för den charmiga ön. Fina stränder, lätt cykling och lugn stämning bådar för en skön semester. Båt från Hou på Jylland och Kalundborg på Själland.
► www.visitsamsoe.dk

Fanø

Ligger strax utanför Esbjerg och bjuder på klitter, breda sandstränder, nationalparksnatur, semesterhus till uthyrning, badhotell och idylliskt byliv. Plus stora sälskolonier.
► visitfanoe.dk

5 x typiskt danskt

Hygge

Präglad den danska nationalkaraktären och syftar på den gemytliga, avslappnade, trygga och igenkänningsbara stämning i grupp som de flesta danskar uppskattar allra mest.

Vindkraftverk

Inget land får så stor andel av

sin elenergi från vinden som Danmark och man ser klungor av snurror överallt, både vid havet och inne i landet.

Wienerbröd

Flottigt sött gott och gärna toppat med choklad, ett måste på alla danska fik och konditorier.

Rökning tillåten

Rökning på restauranger är förbjuden, men framför allt mindre ställen hittar vägar runt detta – man får stå ut, eller njuta.

Öl på förmiddagen

Lite tabu i Sverige, men många danskar har fortfarande rätt att dricka öl på arbetstid.

5 x festivaler

Horsens medeltids-festival

Varje år i slutet av augusti drar det ihop sig till en mäktig tidsresa i den här staden strax söder om Århus. Tornerspel, medeltida mat och hantverk dominerar gatubilden – ungefär som medeltidsveckan i Visby på Gotland.

► www.middelalderfestival.dk

Drakflygarfestivalen på Fanø

Vinden från havet är fin på den lilla ön Fanøs sandstränder, bara en kort resa från Esbjerg. Så i mitten av juni varje år strömmar tusentals drakflygare hit i fyra dagar och prövar lyckan med hembyggen såväl som köpedrakar.

► www.kitefliersmeetingfanoe.dk

North Sea Beach Maraton

Maratonloppet på sandstränderna nära Ribe avgörs i juni varje år och ansas vara ett av de tuffaste i världen. Alla som någon gång joggat på lös sand kan ana hur dryga 42 kilometers löpning kan knäcka även den bäste.

► www.beachmarathon.com/dk

5 x guideböcker

Lonely Planet Denmark

Typisk LP-guide, lätt att använda och hitta, stark på info om hur man reser runt och lite tunnare vad gäller kultur.

Den senaste upplagan är från 2018 och kostar runt 185 kr på nätet

Vandringsturer på Jylland

Svensk guidebok till ett stort antal vandringar i Jylland, många av dem är korta turer som dessutom är så enkla att

Horsens medeltidsfestival lockar många.

Århus internationella jazzfestival

Jyllands främsta jazzfestival hålls i mitten av juli varje år, alltid med en salig blandning av världsstjärnor och mindre kända danskar.

► www.jazzfest.dk

Esbjerg festuge

Hamnstaden Esbjerg har en årlig festvecka i augusti med mycket levande musik och en rad specialutställningar 2019 är festivalen mellan den 9 och 17 augusti.

► www.esbjergfestuge.dk

barn också klarar dem. Utkom 2011 och kostar runt 170 kr på nätet.

The Little Book of Hygge

Bästsäljande introduktion på engelska till det danska samvaro- och lyckobegreppet hygge, en bok som fick hygge att bli en snackis jorden runt. Kostar runt 120 kr på nätet.

White Guide Nordic 2018

Årets engelskspråkiga guide till

Nordens bästa matställen är en användbar sak när man luffar runt i Danmark. Kostar runt 180 kr på nätet.

DK Eyewitness Travel Guide Denmark

Rikt illustrerade guidebok till hela Danmark, där man tack vare alla bilder blir sugen på många destinationer och sevärdheter. Den senaste upplagan kom 2017 och den kostar cirka 180 kr på nätet.

5 x stjärnkockens bästa tips

Restaurang Gastromé knep Århus första Michelinstjärna för några år sedan. I dag finns det totalt fyra restauranger med varsin Michelinstjärna i staden.

På Gastromé skapar kocken Søren Jakobsen och hans vänner ända sen kockskolan ljuvlig, modern skandinavisk mat som paras samman med läckra viner från små producenter. Här bjuder han på fem smakliga tips.

1 Europa mad og vinbar

– Har ett klassiskt danskt kök – där jag själv är upplärd i kockyrket. Traditionella danska rätter med en spännande twist och hög kvalitet.

I mina ögon är det här Århus bästa restaurang när man är sugen på traditionella danska maträtter. Mycket personlig service dessutom.

Tel: +45 861 986 18

► restaurant-europa.dk

2 Domestic

– Nästan granne till oss på Gastromé, med ett spännande, personligt kök och högklassig servering. Domestic är en direkt konkurrent till oss men också kollegor och jag tycker det är ett härligt matställe, väl värt ett besök.

Tel: +45 614 370 10

► Mejlgade 35B, Århus

► www.restaurantdomestic.dk

3 Substans

– Ännu en kollega och konkurrent: De har ett ekologiskt kök som både är spännande och krävande. De

förmår på ett mycket personligt plan få ut det bästa av råvarorna och stämningen är informell och skönt avslappnande.

Tel: +45 862 304 01

► Frederiksgade 74, Århus

► www.restaurantsubstans.dk

4 Hærværk

– I mina ögon en klart undervärderad restaurang i Danmark, med ett busigt och innovativt matlagande där man inte drar sig för att skoja lite med gästerna. Det ger en befriande upplevelse och får definitivt gästerna att slappna av och bara njuta av besöket.

Tel: +45 505 126 51

► Frederiks Allé 105, Århus

► restaurant-haerværk.dk

5 Fru Møllers Mølleri

– En härlig gård i Odder, 20 kilometer från Århus. De har egen produktion av diverse råvaror, gårdsbutik, restaurang, bageri och slakteri på gården. Kombinera en skön utflykt med att handla godsaker!

Tel: +45 217 827 60

► Bjeragervej 35, Odder

► frumollersmølleri.dk

Søren Jakobsen.

5 x årtal

835

Då inträffar den första säkert dokumenterade räden av danska vikingar på de brittiska öarna.

1219

Dannebrog, den rödvida korsflaggan som sedan länge är landets nationsflagga, hissas för första gången, vilken gör den till världens äldsta nationsflagga.

1397

Danmark är den starkaste makten i Norden och Drottning Margerethe etablerar Kalmarunionen med Sverige och Norge. Den upplöses inte förrän 126 år senare, 1523.

1940

Den 9 april anfaller tyska trupper

Danmark. Landet erövrar på bara ett dygn. Danmark förblir ockuperat av Nazi-Tyskland till krigsslutet våren 1945.

1973

Danmark går som första nordiska land med i den Europeiska gemenskapen, nuvarande EU.